nrc›

Je kunt op NRC rekenen voor betrouwbare informatie, duiding en analyse. Neem nu een extra voordelig abonnement.

Bekijk de opties

N.B. Het kan zijn dat elementen ontbreken aan deze printversie.

‘Beseffen jullie wel hoe perféct Amsterdam is?’

Not Just Bikes De filmpjes die de Canadees Jason Slaughter plaatst op zijn YouTube-kanaal Not Just Bikes worden wereldwijd bekeken. Het zijn lofzangen op Nederland en vooral Amsterdam, waar hij na vele omzwervingen is neergestreken. „Dit is de beste plek om te wonen.”

Stan Putman 8 april 2021 Leestijd 7 minuten

Jason Slaughter van Not Just Bikes met zijn omafiets op de Hobbemakade, de drukke straat waarin de auto een stap terug moest doen ten opzichte van fietsers. Een voorbeeld voor andere landen, vindt de Canadees.

Foto Simon Lenskens

Als u uit uw raam kijkt ziet u ogenschijnlijk niets bijzonders. Misschien holt er een clubje kinderen voorbij op weg naar de speeltuin, probeert een oude man op een elektrische fiets een paar slingerende pubers in te halen of verleent de leverancier van de winkel aan de overkant voorrang aan een dame met een rollator. Het is een straatbeeld dat u zo vaak ziet, maar niet meer opmerkt.

Toch is het heel speciaal wat zich achter uw venster afspeelt, meent de Canadese Amsterdammer Jason Slaughter (44). Het is zelfs zo bijzonder, dat hij ervoor naar Nederland is verhuisd, na omzwervingen langs de VS, het Verenigd Koninkrijk, Taiwan en België. Op zijn YouTube-kanaal Not Just Bikes legt Slaughter uit dat het aangename leven in Nederland alles te maken heeft met de manier waarop ons land is ontworpen. Hij plaatst er filmpjes over Nederlandse geneugten als slimme stoplichten, autoluwe straten en gescheiden fietspaden. Met de video's bereikt Slaughter een publiek van honderdduizenden mensen. Filmen doet hij met een handzame digitale camera, of, als hij op de fiets zit, met een schokbestendige Go Pro-camera die hij op zijn borst bevestigt.

Om een idee te krijgen van zijn video's loont het om 'We Have No Garbage Day in Amsterdam!' op te zoeken. De video is een geestige en interessante lofzang van nog geen 4 minuten op de ondergrondse vuilniscontainer. In Toronto, waar Slaughter voor Amsterdam woonde, was er een ingewikkeld vuilnisschema, moest hij met zijn vuilnisbak sjouwen en werden de bakken vaak aangevallen door wasberen (bijnaam: vuilnispanda's). De containers die je op veel plekken in Amsterdam vindt zijn een verademing: „Het klinkt onbeduidend, maar het is zo fijn om je nooit zorgen te hoeven maken over de vuilnisdag."

‘Verschil tussen steden is schokkend’

Slaughter heeft een achtergrond in de techwereld, maar is op dit moment voornamelijk huisvader. Tussen de bedrijven door maakt hij zijn video’s over stadsontwerp. Hij is een autodidact op dit gebied: „Er was een periode van vier jaar waarbij ik niet langer dan drie weken doorbracht in dezelfde tijdzone. Het was zo schokkend om het verschil te zien tussen al die plekken. Sommige plekken vond ik geweldig, zoals Seoul of Tokio, maar steden als Houston of Phoenix vond ik weer verschrikkelijk. En ik had geen idee hoe dat kwam, ik wist gewoon dat ik een hekel had aan die plekken.”

> *Het idee dat je jezelf niet eens kan voeden zonder in een auto te stappen is te zot voor woorden, maar ik ben ermee opgegroeid*

Op zoek naar een verklaring voor het verschil, verdiepte Slaughter zich in stadsplanning. „Ik leerde dat de leefbaarheid in een stad alles te maken heeft met de Noord-Amerikaanse opdeling tussen buitenwijken en binnensteden, en de afhankelijkheid van auto’s die daardoor is ontstaan. Het idee dat je jezelf niet eens kan voeden zonder in een auto te stappen is te zot voor woorden, maar ik ben er mee opgegroeid.”

Jason Slaughter komt uit het Canadese London, een plek die hij in de video’s met adjectieven als ‘crappy’ en ‘boring’ aanduidt om verwarring met dat andere London te voorkomen. Het is een stad met 450.000 inwoners in de deelstaat Ontario, en kent de typische scheiding tussen buitenwijken met eengezinswoningen, grote winkelcentra aan de rand hiervan en een binnenstad met een mix van kantoren en winkels.

Anti-sociale manier van leven

Die scheiding is ontstaan na de Tweede Wereldoorlog. Amerikaanse en Canadese binnensteden waren vies en overbevolkt. Tegelijkertijd ging het de landen economisch voor de wind. Voorsteden en snelwegen werden uit de grond gestampt en steeds meer burgers werden afhankelijk van de auto. „In suburbia heeft iedereen zijn eigen kleine kasteel. Kinderen gaan er niet

naar het park, maar spelen bij de buren in de achtertuin. En in plaats van naar het café te gaan, bouw je een bar in je kelder en nodig je je vrienden uit om te komen drinken - die vervolgens dronken naar huis rijden omdat de afstanden te groot zijn om te lopen. Het is een vrij antisociale manier van leven, waarbij je niet in contact komt met mensen uit andere sociaal-economische klassen."

Na het vertrek van de middenklasse naar de buitenwijken zijn een hoop stadscentra verwoest om ruimte te maken voor de auto. „Als je kijkt naar schilderijen of foto's van tweehonderd jaar geleden, dan zie je weinig verschil met Europese steden. Natuurlijk was er andere architectuur, maar ook in London had je een compact stadshart met daarin een mix van verschillende soorten woningen en winkels op loopafstand, zoals je hier in Amsterdam hebt. Daar is nu niks meer van over."

Jason Slaughter had gewenst dat hij 25 jaar geleden zijn eigen video's had gezien, dan was hij eerder naar Amsterdam gekomen. „Ik haatte het leven in de buitenwijk, maar ik wist niet waarom", vertelt hij. „Ik was afhankelijk van mijn ouders om met de auto op pad te gaan. Toen ik ouder werd ging ik af en toe met mijn vrienden naar de stad, maar ook dan waren we weer afhankelijk van het vrij belabberde openbaar vervoer."

Amsterdam: ideaal voor kinderen

Zijn kinderen krijgen in Amsterdam een heel andere jeugd: „Gisteren was het stralend weer en wilden ze een ijsje halen, maar ik had geen tijd om met ze mee te gaan. Toen zijn ze met z'n tweetjes gegaan." De relatief rustige en veilige straten en de nabijheid van de ijswinkel maakten dit mogelijk. Ze konden hun ijsjes bovendien oppeuzelen in een buurtspeeltuintje - ook

weer zo'n stedelijke ingreep die het leefgenot verhoogt.

Het is een groot contrast met Canada: „Een paar zomers geleden waren we bij mijn ouders op bezoek in London. Als we daar een ijsje wilden halen, moesten we met z'n allen in de auto langs zes stoplichten om drie kilometer verderop een ijsje te gaan eten. Het niet alleen slecht voor het milieu en de gezondheid van een kind om overal heen gereden te worden, maar ook voor hun ontwikkeling. Het is geweldig dat een tienjarige en een zevenjarige er samen op uit kunnen trekken. De stad maakt hen onafhankelijk."

PRAAT MEE MET NRC

Onderaan dit artikel kunnen abonnees reageren. Hier leest u meer over reageren op NRC.nl .

Met zijn YouTube-kanaal Not Just Bikes hoopt Slaughter zijn voormalige landgenoten te inspireren: door te laten zien dat het ook anders kan. Hij heeft inmiddels 120.000 abonnees op het kanaal: „Dat zijn er 120 duizend meer dan ik verwacht had." Hij is nog lang niet klaar. In bijna elke video klinkt wel een 'maar hier kom ik later nog in detail op terug...' Onder meer filmpjes over de OV-chipkaart en deelauto's staan al op de planning.

Opvallend is dat de video's ook bij Nederlanders een snaar raken: zo'n 20 procent van zijn kijkerspubliek komt hier vandaan. „Ik ging er vanuit dat Nederlanders wel wisten in wat voor fijn land ze wonen, maar als je opgroeit in een land waar het normaal is om een 2 meter breed vrij liggend fietspad te hebben, dan merk je het niet op. In de VS mag je blij zijn als er überhaupt een stoep naast een weg ligt, laat staan een prachtig fietspad."

GESCHEIDEN FIETSPADEN
'KIJKERS UIT DE VS KUNNEN HIER HOOP UIT PUTTEN'

Screenshot Not Just Bikes

Toen Jason Slaughter met zijn YouTube-kanaal begon wist hij: ik moet een video maken over vrijliggende fietspaden. „Nu we al een tijdje in Amsterdam wonen is het onderwerp bijna te saai om er een filmpje over te maken", leidt hij zijn video in met de nonchalance van een volbloed Amsterdammer. Maar het zijn juist de vrijliggende paden, 513 kilometer in Amsterdam, die het fijn en veilig maken om de stad te doorkruisen, legt hij uit. „Andere steden leggen alleen fietspaden aan op plekken waar dat makkelijk kan. Hier zijn ze onderdeel van een groter netwerk en leiden ze naar plekken waar je daadwerkelijk heen wilt."

Wat Slaughter betreft komen er nog veel meer kilometers fietspad bij. Er zijn nog genoeg plekken waar de paden met slechts een geschilderde lijn zijn gescheiden van drukke autowegen, zoals de Ceintuurbaan en de Van Woustraat. Hij put hoop uit recente herinrichting van de Hobbemakade: „Als je kijkt naar foto's uit de jaren 90, dan ziet het er heel Amerikaans uit, met een vierbaansweg voor auto's en een geschilderd fietspad. Dat is onacceptabel nu." Vorig jaar heeft de gemeente de weg aangepakt en moesten auto's ruimte inleveren ten behoeve van de fietser. Er is nu een twee meter breed fietspad dat met een rij bomen wordt gescheiden van de weg. Slaughter: „Ik vind het interessant om te zien dat dit in zo'n korte tijd is aangepakt. Kijkers kunnen hier hoop uit putten: het is nog niet te laat om slecht ontworpen wegen aan te pakken."

DOORLOPENDE STOEPEN

‘IN AMERIKA BETREED JE ALS VOETGANGER HET GEBIED VAN DE AUTO’

Screenshot Not Just Bikes

De kans is groot dat u vandaag al argeloos over een levensreddend stuk stadsontwerp hebt gewandeld: de doorlopende stoep. „Bij een typische Noord-Amerikaanse kruising stopt de stoep, zet je een stap naar beneden en sta je op het asfalt. De boodschap is duidelijk: dit is een plek voor auto’s”, vertelt Slaughter. Het zijn kruispunten die je ook in Europa op verschillende plekken ziet. Soms is het gebied waar de voetganger moet oversteken nog aangegeven met een markering op het asfalt, maar het is altijd de voetganger die het gebied van de auto betreedt, en niet andersom.

Zo niet in Nederland, waar bij in- en uitritten stoeptegels op het niveau van de stoep doorlopen. Automobilisten moeten bij zo’n kruising voorrang geven aan de voetganger en worden daarbij geholpen door de drempel. De wandelaar merkt de ingreep amper op, demonstreert Slaughter zelf wanneer hij tijdens een rondje door zijn buurt achteloos over een door hem bejubeld doorlopend trottoir wandelt.

DE BIRÒ
‘LIEVER KLEIN EN ELEKTRISCH DAN EEN STINKENDE, VERVUILENDE SUV’

Screenshot Not Just Bikes

De Birò is het kleine, vierkante autootje dat sinds een paar jaar vanuit Amsterdam-Zuid een opmars maakt in het stadsbeeld. Het wagentje is elektrisch en gold tot voor kort officieel als gehandicaptenvoertuig, en mocht daarom op het fietspad rijden en op de stoep parkeren. Deze status aparte maakte het wagentje, en zijn vaak welvarende bestuurders, niet populair bij de Amsterdammers: in ***Het Parool*** werd het al schertsend een ‘Canta voor BN’ers’ genoemd, naar het andere blokkige autootje. Sinds een jaar is het officieel een brommobiel en moet de Birò de rijbaan op en het parkeervak in. Slaughter pleit voor eerherstel voor het wagentje: „Je moet ernaar kijken als een alternatief voor de Range Rover of de andere grote auto’s die eigenaren van een Birò soms al bezitten.” Hij ziet liever een stad vol kleine elektrische autootjes dan een straatbeeld gedomineerd door stinkende en vervuilende SUV’s. Ook buiten Nederland ziet hij potentieel: „Zeker in de VS wordt van iedereen verwacht dat ze een auto hebben, zelfs als je arm bent. Nu zijn die micro-autootjes nog duur, maar het zou geweldig zijn als betaalbare elektrische auto’s op grote schaal beschikbaar worden.”

DE OMAFIETS

‘IN CANADA HEBBEN ALLE FIETSEN EEN STANG, EN GEEN SPATBORD’

De alledaagse omafiets: het is Jason Slaughters favoriete vervoersmiddel. „In Canadese fietsenwinkels heb je wel fietsen voor woon-werkverkeer, maar dat zijn hele simpele exemplaren zonder spatborden, handremmen, jasbeschermers en een rekje achterop. Bovendien zijn het allemaal mannenfietsen met een stang en is de gedachte dat je op topsnelheid naar je werk fietst. Het idee is dat je eenmaal op kantoor aangekomen onder de douche springt en je vieze fietskloffie inruilt voor een setje meegebrachte kleding.”

Jason Slaughter is dol op de **omafiets**.
Foto Simon Lenskens

Nee, dan de omafiets. Zakenlui op weg naar een afspraak, pubers na een basketbaltraining of een vader met een kind achterop: iedereen kruist er de stad mee door. „Het belangrijkste voordeel van de omafiets is dat je rechtop zit. Hierdoor zit-ie erg comfortabel”, zegt Slaughter over zijn tweewieler. „Het is alsof je op een stoel zit.” Een ander pluspunt: je kan gemakkelijk op- en afstappen en spatborden behoeden je voor een bemodderde rug.